

FOTO: CASPER LAURSEN

SEP 2020

Faktaark

HAVE-PARKAFFALD TIL ØKOLOGISKE MARKER

Komposteret have-parkaffald bidrager til jordfrugtbarheden med næringsstoffer og med bedre jordstruktur.

Recirkulering

Have-parkaffald består af gren- og plantemateriale, som primært indsamles fra borgeres haver suppleret med materiale fra kommunale arealer og private virksomheder. Have-parkaffaldet må anvendes i økologiske jordbrug, hvor det bidrager med næringsstoffer, struktur og frugtbarhed. Der er store mængder have-parkaffald tilgængeligt rundt omkring i landets kommuner. Det indsamles og håndteres fra kommunernes genbrugsstationer. Vær opmærksom på, at det findes i mange forskellige kvaliteter, og der er stor forskel på, hvor omsat produktet er ved levering /afhentning.

FOTO: CASPER LAURSEN

Komposteret have-parkaffald i den struktur det ofte kan fås på den lokale genbrugsstation.

Pris

Prisen varierer. I 2016 kostede have-parkaffald 30 kr. pr. ton (ekskl. levering), hvor det var dyrest, mens man flere andre steder blev kompenseret med 10 kr. pr. ton for at aftage komposten.

Indhold af næringsstoffer

Have-parkaffald er ikke et ensartet produkt, så næringsstofindholdet vil variere.

VED TILFØRSEL af 20 ton have-parkaffald pr. ha bidrages med 118 kg total-N, 21 kg P, 82 kg K samt svovl og mikro-næringsstoffer.

TABEL 1 Gennemsnitligt næringsstofindhold for have-parkaffald fra undersøgelse i efteråret 2016.

ANALYSE	GENNEM-SNIT	ENHED
Tørstof	63,98	%
Ammonium-N	< 0,5	kg/ton
Nitrogen (N)	5,92	kg/ton
Kalium (K)	4,09	kg/ton
Fosfor (P)	1,06	kg/ton
Magnesium (Mg)	1,21	kg/ton
Svovl (S)	0,79	kg/ton
Kobber (Cu)	0,01	kg/ton
Zink (Zn)	0,09	kg/ton
Kulstof, total	14,21	% ts.
C/N forhold	15,58	
pH	7,44	
Plastik (synligt)	0,10	kg/ton
Sten (synligt)	7,83	kg/ton

Forventet plantetilgængelighed

Kvælstof (N): N-indholdet i komposten er relativt højt, men det er svært tilgængeligt, da det under komposteringen bindes i tungt-omsættelige humusforbindelser. Selvom C/N-forholdet kan være lavt, så er det ikke ensbetydende med, at der frigives kvælstof. De første år kan N-effekten endda være negativ, fordi komposterings-processen immobiliserer kvælstof fra jordpuljen. Kompost er derfor særlig velegnet som top-dressing på kløvergræsmarker eller til bælgeplanter. N-udnyttelse for kompost skønnes at være 0-10 pct.

Fosfor og kalium: I gødningsplanen kan udnyttelsen af de to næringsstoffer sættes til 100 pct., dog lidt lavere for kalium på sandjorde.

Godt-omsat have-parkaffald hos økologisk landmand.

Økonomiberegning

Værdisætning af næringsstoffer afhænger af bedriftens aktuelle behov og af prisen på alternative, tilgængelige gødninger. Derudover kommer en forventet (men ukendt) værdi af forbedret jordfrugtbarhed. Udgifter forbundet med udbringning varierer som følge af tilgængeligheden i kommunen.

TABEL 2 Eksempel på økonomiberegning ved udbringning af 20 ton have-parkaffald pr. ha. Næringsstofværdi baseret på faglige skøn.

INDTÆGT ved udbringning af 20 ton have-parkaffald pr. ha

Kvælstof (10 % udnyttelse)	12 kg pr. ha a 20 kr. pr. kg	= 240 kr. pr. ha
Fosfor (100 % udnyttelse)	21 kg pr. ha a 10 kr. pr. kg	= 210 kr. pr. ha
Kalium (100 % udnyttelse)	82 kg pr. ha a 9 kr. pr. kg	= 736 kr. pr. ha
I alt		= 1.186 kr. pr. ha

UDGIFT ved udbringning af 20 ton have-parkaffald pr. ha

Køb (inkl. levering)	0-20 kr. pr. ton	= 0-400 kr. pr. ha
Udbringning på mark	35 kr. pr. ton*	= 700 kr. pr. ha
I alt		= 700-1.100 kr. pr. ha

* Maskinstationspriser

KONTAKT
Casper Laursen
Specialkonsulent
Økologi Innovation
cala@seges.dk
+45 8740 5487

Komposten vil ofte have en 'struktur' i form af småpinde o. lign., men selv om der endda kan forekomme større pinde i materialet, melder landmændene ikke om problemer med håndteringen.

Komposten SKAL være fri for fysiske urenheder. Tjek komposten før modtagelse.

Ukrudtsfrø og fysisk kvalitet

Ved kompostering opnås temperaturer på 55-70°C., og det vil eliminere spiredygtige ukrudtsfrø. Når komposten vendes, sikres at også ukrudtsfrøene i de øverste lag af markstakken udsættes for varme.

Regler

- Have-parkaffaldet skal være komposteret før brug og ikke iblandet andre materialer*
- Komposteret have-parkaffald skal indgå i gødningsregnskabet; kvælstof med 0 kg N uanset N-indhold, mens der skal redegøres for det fulde fosforindhold.
- Dokumentation i planteløgbog: Notér hvorfor produktet er nødvendigt på din bedrift.

* Blandes have-parkaffald med andet materiale, reguleres det efter den gældende bekendtgørelse for det pågældende materiale. Iblanding med fx husdyrgødning medfører regulering under gødningsbekendtgørelsen.

KONTAKT DIN KOMMUNE og hør mere om dine muligheder for at få have-parkaffald.

LÆS MERE om have-parkaffald på LandbrugsInfo.